

פרשת **מִסְעֵי**

צִדְקַת תְּשׁוּבָה לַתּוֹבָה – מִסְעֵי

מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...מֵאָרֶץ מִצְרַיִם - כמה פעמים יצאו ממצרים?

פרשת **מִסְעֵי**, נקראת תמיד בימי '**בְּיַמֵּי הַמִּצְרַיִם**' (בין י"ז בתמוז ובין ט' באב). לאחר סיום הקריאה של הפרשה, מכריזים "חזק חזק ונתחזק". פרשת **מִסְעֵי** חותמת את ספר **בְּמִדְבָּר** ומסכמת את עלילותיו של דור המדבר, יוצאי מצרים. הפרשה פותחת בפסוק "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם..." , ואף מפרטת לנו 42 מסעות שעשה עם ישראל על פני ארבעים שנה, מיציאת **מִצְרַיִם** ועד לקראת הכניסה לארץ ישראל. סיפורו של כל מסע פותח בנוסח "וַיִּסְעוּ מִ..." (נקודת המוצא), ומסתיים ב-"וַיַּחֲנוּ בִּ..." (נקודת היעד), כאשר לגבי רוב המסעות, אין כל מידע נוסף בין הפתיח לבין הסיום. יש מקומות בהם חנו ימים ספורים בלבד, ויש מקומות בהם חנו לאורך שנים.

ולא ברור, מדוע שבה התורה ומפרטת לנו, את כל המסעות והתחנות שבדרך, שלכאורה, חסרי משמעות בעבורנו, שהרי בכל סיפור של מאורע חשוב, טורחת התורה להזכיר את המקום בו אירע? ויש מקום לשאול על לשון הפסוק "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם..." . ראשית, מדוע מוזכרים כאן "**מִסְעֵי**" בלשון רבים, והרי עם ישראל יצא ממצרים, כדי להיכנס לארץ המובטחת, ולכאורה מדובר פה, במסע אחד בלבד, למרות התארכותו? מלשון הפסוק משתמע כאילו כל 42 המסעות יצאו מ**מִצְרַיִם**, כשלמעשה רק הראשון שבהם יוצא ממצרים, שהרי נקודות המוצא של המסע השני, ושל המסעות הבאים בעקבותיו, הן כבר מחוץ ל**מִצְרַיִם**? ואם כבר רוצים לסכם את ההיסטוריה של בני ישראל, מאז צאתם ממצרים, הרי נכון יותר להתייחס לחניותיהם מאשר למסעותיהם? כי המשך הכולל של המסעות, זעום וזניח לעומת משכי החניות, וגם האירועים שחוו, התחוללו בדרך כלל בחנותם במקום זה או אחר? ומדוע נקראת פרשה זו תמיד בימי '**בְּיַמֵּי הַמִּצְרַיִם**'?

כדי להבהיר את הדברים, נרד קודם לשורשיהן של המילים **מסע**, **חנייה** ו**מִצְרַיִם** (וגם **מִצְרַיִם**). שרש המילה **מסע** הוא נ.ס.ע. נתמקד בעיקר בשני היבטים המאפיינים את השורש נ.ס.ע. מעניין שכל השורשים הפותחים באות נ' ואחריתם ע', מתייחסים לתנועה (נע) בכיוון כלשהו. לדוגמא: נחל נובע, משהו נוגע (גם 'מגיע' הוא משרש נגע), לנטוע באדמה, לנסוע ממקום למקום, ואפילו לנקוע מפרק. עניינה של הנסיעה בלשון הקודש, היא העקירה מהחנייה, והיציאה לדרך, כדי להגיע ליעד נבחר חדש, שישמש כמקום חנייה. השרש ח.ג.ה פותח באותיות ח', נ' שכמו רומזות לכך, שהמקום אמור למצוא חן בעינינו, שייראה לנו נח, כדי שנחליט לחנות בו. בהזכירו חנייה, אין הכוונה לחניית לילה, אלא לחנייה ממושכת יותר, למגורים. אם נתבונן מזווית אחרת בפועל נסע, ונחלק את השורש לשתיים, במתכונת נס-ע, נגלה שהוא כמו רומז לנו על מהות הנסיעה ואופיה. משמעות המילה 'נס' (מלשון להתנוסס), היא מוט או מקום גבוה. ואכן לפני הנסיעה, אנו כמו מעלים על נס את היעד המבוקש, ויוצאים לדרך כשעניינינו צופיות אל הנס. ומה קורה תוך כדי נסיעה? האופק שנראה לנו כ"סוף העולם", כמו נס מפני העין שלנו, ונפתחים בפנינו מרחבים חדשים שהיו "סמויים" מעינינו קודם לכן.

שורשן של המילים **מִצְרַיִם** וגם **מִצְרַיִם**, הוא **מִצְר**, שמשמעותו גבול. ועל דרך הפנימיות, **מִצְרַיִם** איננה רק שם של ארץ, אלא היא בגדר מושג, המייצג גם מצב נפשי ורוחני מיוחד, את ה**מִצְר**, מקום בו כמו כלואה נפשו של האדם, מקום בו קיימות מגבלות רוחניות הסוגרות על האדם. ומסביר הרבי מליובאוויטש, שיש בפסוק "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם..." , מסר חשוב לכל אדם, על הדרך בה עליו לנהל את חייו. לכאורה, האדם יוצא לדרכו בעולם הזה, פעם אחת בלבד, ביוצאו מ**מִצְרַיִם** הרחם, אל המרחב הפתוח. לאחר נסיעה זו מ**מִצְרַיִם**, מן ה**מִצְר**, אל ה**מִרְחָב**, **מִצְרַיִם** שייכת לכאורה, לעבר המתרחק והולך, "לא עוד **מִצְרַיִם**!". אך דרכו של עולם היא, כפי שקבע הקב"ה, שעם הזמן שב כל **מִרְחָב** והופך להיות **מִצְר**. אפשר להסביר זאת גם על דרך משל, שכאשר אדם גדל במימדיו הפיזיים, הרי הבגדים שהיו רחבים ו"גדולים עליו" בשעתו, הופכים להיות צרים ולחוצים. כך גם ברוחני, כאשר מזדככת ראייתו של האדם, רק אז, כאשר נפתחים בפניו אופקים חדשים, הוא יכול לגלות בעצמו ליקויים, שקודם לכן נראו לו תקינים ואולי אף כמעלות. לכן, כל מקום חנייה נח, שלכאורה היה מקום להשתקע בו לאורך ימים, הופך להיות שוב בגדר "**מִצְרַיִם**", ועלינו להיערך שוב ליציאת **מִצְרַיִם**, לצאת ליעד חדש שהצבנו לנו על הנס, לשפר ולהאיר את מה שהעין מוצאת לנכון.

לכן מצווה אותנו התורה לזכור, ולהזכיר לעצמנו בכל יום, את עניין יציאת **מִצְרַיִם**, "למען תזכר את יום יציאתך מארץ **מִצְרַיִם** כל ימי חייך". לכן, על כל אדם לבצע מידי יום יציאת **מִצְרַיִם** משלו, ע"י קבלת החלטות נכונות ופריצת המיצרים והחסימות. ואז, כאשר הוא פורץ את המיצר, מייד הוא מתמלא הרגשה טובה, הוא שוב יכול לנשום, להרגיש את הנשמה. אך לא לאורך זמן! העמידה במקום, אינה התקדמות, אלא נסיגה! ה**מִרְחָב** אליו הגיע אתמול, היה אכן **מִרְחָב**, נכון לאתמול. אך נכון להיום, הוא הופך מהר מאוד להיות **מִצְר** חדש. לכן, עלינו לזכור בכל יום את יציאת **מִצְרַיִם**, כי לא די במסע אחד כדי להגיע אל המנוחה ואל הנחלה, אלא עלינו להיות בגדר '**מְהַלֵּךְ**'. עלינו לקבוע האם אנו מאריכים את שהותנו במקום המיצר או שאנו זוכים לקרוא נכון את התמונה ו-'**נִסְעִים** אֲנַחְנוּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵתוּ אֶתְּוּ לָכֶם', ממשיכים אל היעד הסופי. יש מטרה נכספת סופית, אך אליה לא ניתן להגיע במסע אחד, כי כל מסע מאפשר לתקן קלקול אחד, להסיר קליפה מסתירה אחת. כדי להגיע אל היעד הסופי, עלינו לערוך סדרה של מסעות. בכל חניה שבין מסע למסע אנו מתחזקים, אוספים 'ניצוצות' העוזרים לנו להציב את היעד הבא, ומאירים לנו את הדרך אליו.

ננסה להרחיב קמעא בהבנת הפועל **נסע**. האותיות בלשון הקודש מתחלקות למשפחות על סמך מאפיינים דומים. האותיות השייכות לאותה משפחה קרויות "מתחלפות". אם נחליף במילה מסוימת אות, באחותה "המתחלפת", אנו עשויים לגלות זוויות פנימיות נסתרות של המילה. האותיות **ס' ו-ש'** (ממשפחת האותיות השינויות) הן מתחלפות, וכן האותיות **ע' ו-א'**. אם ניקח את הפועל **'נסע'** ונחליף בו את שתי האותיות האחרונות, במתחלפות, נקבל **'נשא'**. כלומר שה**נסיעה**, המעבר למצב מתוקן יותר, אמורה ל**נשא** ולהעלות את האדם. רמז נוסף ניתן למצוא לכך באותיות הפועל **נסע**, אותיות סמוכות באלפבית, וממוקמות במילה בסדר עולה, ללמדנו שמדובר במסעות קטנים, בעליות קטנות המצטרפות לעליה גדולה.

עם ישראל מסיים את הפרשה בתחנת "עָרְבַת מוֹאֵב עַל יַרְדֵּן יְרַחוּ". עוד צעד אחד, קטן מחד וענק מאידך, והוא בארץ ישראל. הוא כבר קיבל את התורה המכשירה אותו לחיים החדשים, אך לא קל לצאת מהחממה הרוחנית בה הוא נמצא, בצל כנפיו של משה, "איש האלוקים", שבה הכל משמיים. אפילו על הלחם (המון) מברכים "המוציא לחם מן השמיים". ועכשיו, צריך לקפוץ "לבד" אל המים, ולהוציא ניצוצות גם מן האדמה. זו הנקודה שבה עם ישראל זקוק וזכאי לעידוד גורף, "חֲזַק חֲזַק וְנִתְחַזַּק!".

ממסעי ועד 'בין המצרים' – בהעמקה

המופע הראשון בתורה של **מסע** אנושי, על דרך החיוב, מיוחס לאברהם אבינו, בהגיעו לארץ כנען. "וַיֵּסַע אַבְרָם הַלּוֹךְ יְנִסֹּעַ הַנְּגִבָה". מהו העניין שבנסיעה ה**נְגִבָה**? ומדוע לא די ב**נְגִבָה**, ללא האות ה' הראשונה, המיותרת לכאורה? ואם כפי שאמרנו, ה**נסיעה** היא היציאה מהחניה, היה הסדר צריך להיות הפוך לכאורה, קודם "נְסֹעַ" ורק אחר-כך "וְהַלּוֹךְ" (כפי שמציע עשוי ליעקב "נְסִיעָה וְנִלְכָה...")? משמעותה של המילה 'נְגִבָה' היא 'דרום', ואכן, הפירוש המקובל לפסוק הוא, שאברהם אבינו, שנכנס לארץ ישראל מצד צפון, נסע דרומה כדי להגיע למקום הקודש - לירושלים, להר המוריה.

מקור השם **נְגִבָה**, הוא השורש **נ.ג.ב** שמשמעותו ניגוב, הסרת לחות או רטיבות. איזור ה**נְגִבָה** הוא כמו **נגוב**, יבש מאוד, כאילו הסירו ממנו כל שמץ של לחלוחית. ומעניין שבדורנו נעשה שימוש בשורש זה בלשון עגה, בביטויים כמו "ל**נגב** חומוס". על דרך פנימיות ניתן להסביר שהקב"ה מפזר ניצוצות רוחניים, במקומות שונים, על דרך חייו של האדם. הגישה החסידית קובעת, שאם יהודי הגיע למקום כלשהו (**הגיע** – משרש **נגע**) אזי יש לו "נגיעה" לאותו מקום, וסימן הוא בעבורו, שיש לו מה לעשות שם, כדברי הכתוב "מֵה' מַצְעָדֵי נֶבֶר כּוֹנְנֵנוּ". נדמה לו שהוא הגיע לשם מרצונו החופשי, ובכוחותיו שלו, אך האמת היא, שההשגחה האלוקית זימנה אותו למקום זה, כדי לקיים מצווה כלשהי, או לתקן משהו, בו עצמו או בסביבה. בקיצור עליו "ל**נגב** ניצוצות" הממתינים לו שם מזה זמן, כדי שיעשה בהם שימוש להארה רוחנית.

ואמרו חז"ל, "הרוצה להחכים ידרים". מכיוון שצד דרום מייצג את אורות החכמה האלוקית, ולכן מקומה של מנורת המאור היה בדרום המשכן. גישה זו מתיישבת גם עם פנימיות השרש **ח.נ.ה** כי חניה כרוכה בכך שהמקום מוצא **חן** בעיני הנוסע. הביטוי "יודעי **חן**" משמש כדי לאפיין אנשים המבינים בפנימיות התורה, כי **ח"ן** ראשי תיבות של **חוכמת הנסתר**. מסתבר שהחניה נועדה לאפשר לאדם לחפש ולגלות את ניצוצות החוכמה האלוקית הצפונים במקום בעבורו.

ומסביר האלשיך הקדוש, שהכתוב לגבי אברהם אבינו, היהודי הראשון, בא ללמד אותנו, צאצאיו וממשיכי דרכו, כלל חשוב לגבי מסעי החיים שלנו. אברהם קיבל על עצמו החלטה לא קלה לכאורה, לנסוע לכוון ה**נְגִבָה**. מהצד הגשמי יש כאן לכאורה יובש, והימנעות מאיסורים ומתאוות שונות. אך כאשר יהודי מציב לו על נס מטרה כזו "וַיֵּסַע אַבְרָם הַלּוֹךְ" לכוון **נְגִבָה**, הוא עוקר את עצמו והולך, כי אז הוא מקבל סייעתא דשמיא, ומתקיים במקביל גם "וַיֵּסַע הַנְּגִבָה", ה**נְגִבָה** אף הוא **נוסע** לקראתו. וכפי שאומרים בחסידות, שקבלת עול מלכות שמים ע"י יהודי, נותנת לו את הכוח לשאת בעול.

ימי בין המצרים הם הימים בהם נחרבה ירושלים, חורבן שהוביל לגלות קשה וארוכה. על דרך החסידות עלינו לראות את הטוב הצפון גם בחורבן וגם בגלות. שלושת השבועות מרמזים לדברי הרבי מליובאוויטש, על בניין בית-המקדש השלישי, הנצחי, המחייב קודם לכן ירידה (חורבן בית שני), לצורך עליה. ואם נתבונן במילה **גלות** או **גולה**, נגלה ששורשן הוא **ג.ל.ה**, אותו שורש המצביע גם על **גילוי**. דבר זה רומז על התפקיד החשוב שיש ל**גולה** בתהליך ה**גאולה**. הקב"ה פיזר ניצוצות רוחניים בכל קצות-תבל, וה**גלות** ה"מסיעה" אותנו למקומות אלה, מאפשרת לנו ל**גלות** אותם, ללקטם ולהחזירם למקומם הנכון, להכניס את האות **א'** המייצגת אלוקות אל תוך ה**גולה**, ולזכות ב**גאולה**.

דבר חסידות

רב אחד סיפר לאדמור הרי"צ (רבי יוסף יצחק): באחד הלילות, כאשר ישבתי במחנה כפייה ברוסיה, חלף בי הרהור: מחר אקום ויהיה עלי לומר "מודה אני". על מה אודה לה? כשאני יכול לקיים שום מצווה? ועלה לי התירוץ על כך בהמשך התפילה (מודה אני): "רבה אמונתך". כלומר, מודה אני על יכולתי לקיים את מצוות האמונה. הגיב הרבי: כל המאסר היה כדאי בעבור הכרה והרגשה זו. (היום יום - בשם אדמו"ר הרי"צ)

שבת שלום ומבורך

ח / ח / ח / ח

אם ברצונך לקבל את הגיליון ישירות, במסרון או במייל, אנא פנה אל ghananv@gmail.com או לטלפון 0525-699-691